

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Päikesepaneelide investeeringutoetuse kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Määrusega kehtestatakse päikesepaneelide investeeringutoetuse kasutamise tingimused ja kord eesmärgiga kasvatada taastuvast energiaallikast toodetud elektri osakaalu energiabilansis ning vähendada energia tootmissüsteemist pärinevaid saasteainete heitkogust.

Vabariigi Valitsuse 20.10.2017. a korraldusega nr 285 heaks kiidetud „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“ (ENMAK) kohaselt peab tagatav energiavarustus olema kooskõlas Euroopa Liidu pikaajaliste energia- ja kliimapoliitika eesmärkidega ja panustama Eesti majanduskliima ja keskkonnaseisundi parendamisse ning pikaajalise konkurentsivõime kasvu.

Taastuvatest energiaallikatest pärit elektrienergia tootmist asus Eesti toetama 2007. aastal. Enne toetuste kehtestamist moodustas taastuvenergia energiatarbimisest 1,5%, kuid juba 2012. aastal toodeti 15,8% tarbitud elektrienergiast taastuvatest energiaallikatest ning 2017. aastal 28,8%. Taastuvenergia toetamine pole kantud üksnes rohelisest mõtteviisist, vaid ka Euroopa Liidu seatud eesmärkidest. Euroopa Liidu ülene eesmärk on suurendada taastuvenergia osakaalu aastaks 2030 27%-ni energia lõpptarbimises. ENMAKi meetme 1.1. „Elektrienergia tootmise arendamine“ kavandatava sihttaseme kohaselt peaks kütusevabade energiaallikate (päike, tuul, hüdroenergia) osakaal elektri lõpptarbimises moodustama aastal 2030 vähemalt 10%.

Päikeseenergia osa taastuvenergiast elektri tootmisel on seni olnud marginaalne ning leidnud rakendust peamiselt väikelahendustena. Väikeste päikeseelektri tootmisüksuste paigaldamise motivatsiooniallikaks on seni olnud enamasti keskkonna- ja ressursisääst.

Hüdroenergia potentsiaal on täna kasutusel, päikeseenergia kasutus väikelahendustes suureneb prognooside järgi aastaks 2050 kuni 100 MW võrra, kattes riigi elektritarbimise vajadusest ligi 1% (ENMAK).

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna peaspetsialist Kaie Kunst (tel: 625 6366, e-post: kaie.kunst@mkm.ee), energeetikaosakonna energiaturgude korralduse juht Jako Reinaste (tel: 625 6419, e-post: jako.reinaste@mkm.ee), majandusarengu osakonna analüütik Karel Lember (tel: 625 6402, e-post: karel.lember@mkm.ee) ja SA KredEx eluaseme ja energiatõhususe divisjoni juht Triin Reinsalu (tel: 667 4130, e-post: triin.reinsalu@kredex.ee). Õiguslikke ettepanekuid esitas eelnõule Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (tel: 625 6351, e-post: hendrick.rang@mkm.ee) ja keeleliselt toimetab referent-keeletoimetaja Kristiane Liivoja (tel: 625 6370, e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee).

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 6 peatükist ja 21 paragrahvist.

Paragrahviga 1 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk.

Toetuse andmisel soovitakse kasvatada taastuvatest energiaallikatest ehk konkreetselt päikeseenergiast toodetud elektri osakaalu energiabilansis ning seeläbi vähendada energia tootmissüsteemist pärinevate saasteainete heitkogust. Traditsionaalsed elektritootmisüksused töötavad peamiselt fossiilsetel kütustel. Päikeseenergiat peetakse üheks kõige suurema kasutatavuse potentsiaaliga taastuvaks energiaressursiks.

Paragrahviga 2 kehtestatakse määruses toetatavatele tegevustele vähese tähtsusega abi kohaldumine.

Sätte kohaselt kohaldub võimaliku vähese tähtsusega abi andmisele komisjoni määrus nr 1407/2013. Komisjoni määrus kehtib kõikides majandussektorites antava abi suhtes, välja arvatud ettevõtjatele, kes tegutsevad kalandus- ja vesiviljelussektoris, ning ettevõtjatele, kes tegelevad põllumajandustoodete esmase tootmise, töötlemise ja turustamisega. Komisjoni määruses on kehtestatud abi ülemmäär (200 000 eurot), millest väiksemate summade puhul ei mõjuta abi liikmesriikide vahelist kaubandust ega moonuta või ähvarda moonutada konkurentsi. Seetõttu ei kohaldata vähese tähtsusega abi suhtes ELTL artikli 107 lõiget 1 ega kehti nimetatud lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustus, st ei ole vaja esitada komisjonile riigiabi teatist ega grupierandi teatist.

Enne vähese tähtsusega abi andmist peab abi andja kontrollima, kas kavandatav abi ning abi, mille ettevõtja on saanud jooksva eelarveaasta ning kahe eelneva eelarveaasta jooksul, ei ületa vastavat vähese tähtsusega abi ülemmäära. Abi andja peab abi saajat kirjalikult (viitega komisjoni määrusele nr 1407/2013) teavitama abi summast ja asjaolust, et tegemist on vähese tähtsusega abiga (nt taotluse rahuldamise otsuses).

Paragrahvis 3 on defineeritud olulisemad mõisted. Muuhulgas defineeritakse „hoone“ ja definitsioonis on kitsendus: sealjuures peab elamu vastama vähemalt energiatõhususarvu klassile C. See on teadlik valik, renoveerimata hoones on palju vajalikumaid tegevusi, mis tõepoolest energiaklassi parandavad.

Paragrahviga 4 kehtestatakse taotluste menetleja. Taotluste menetlejaks, väljamaksete ja järelevalve teostajaks on valitud SA KredEx. KredExil on olemas tegevusteks vajalik kogemus ja kompetentsus.

Paragrahviga 5 kehtestatakse toetatavad tegevused, abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Lõike 1 kohaselt toetatakse toetuse andmise eesmärgi saavutamisele suunatud tegevusi, milleks on päikese abil elektrit tootva taastuvenergia tootmiseseadme soetamine ja paigaldamine.

Lõike 2 kohaselt on abikõlblikud energiatootmiseseadme paigaldamise projekteerimise kulu, energiatootmiseseadme soetamise ja paigaldamise kulu.

Lõike 3 kohaselt toetatakse meetme raames vaid tegevusi, mis on kirjeldatud ehitusprojekti. Seega on projekteerimise kulu abikõlblik juhul, kui projekteerimisele järgneb koostatud projekti alusel energiatootmiseseadme paigaldamine ja tehnosüsteemide uuendamine ning olemasolevate süsteemidega ühendamine.

Lõike 4 kohaselt tuleb energiatootmiseadme paigaldamisel esitada selle eeldatava energiatoodangu andmed KredExi kinnitatud vormil.

Lõike 5 kohaselt peab projekteerimist ja elektritöid teostav ettevõtja olema pädev vastava teenuse osutamiseks ja omama majandustegevuse registri vastava tegevusala registreeringut.

Lõike 6 kohaselt on käibemaks abikõlblik, välja arvatud juhul, kui taotleja on käibemaksukohustuslane.

Lõikes 7 kehtestatakse, et kõik kulud peavad olema põhjendatud, dokumenteeritud ja taotluses kirjeldatud. Abikõlblikke kulusid tuleb tõendada vastavate taotleja tasutud arvete maksekorralduste või arvelduskonto või krediitkaardi väljavõtetega. Riikliku toetuse kasutamise läbipaistvuse ja kontrollitavuse eesmärgil ei ole sularahatehingud toetuse andmise raames lubatud.

Lõikes 8 kehtestatakse kulu arvestamise põhimõtted. Kulu tekkimise päevaks loetakse kuludokumendi koostamise kuupäeva.

Lõikes 9 loetletakse mitteabikõlblikud kulud. Määruse kohaselt ei toetata ainult ehitusprojekti koostamist ja vahendeid ei eraldata üksikute tegevuste elluviimiseks, toetatakse vaid energiatootmiseadme paigaldamiseks elluviidavat kompleksset tegevust.

Paragrahvi 6 kehtestatakse nõuded toetuse objekti hinnapakumusele.

Lõike 1 kohaselt peab taotleja võtma vähemalt kolm hinnapakumust. Hinnapakumused peavad olema võetud maksimaalselt kaheädalase vahega, pädevatel ettevõtjatelt, olema kehtivad ja võrreldavad.

Lõike 2 kohaselt peavad hinnapakumused olema kontrollitavad.

Lõike 3 kohaselt peab väljavalitud hinnapakumus olema mõistlik, st vastama tavapäraselt sarnase tegevuse ja energiatootmiseadme hinnale. Ebamõistlikult kõrgeks loetakse hinnapakumus, mille hind on vähemalt 20% tavapärasest kõrgem.

Lõike 4 kohaselt peab väljavalitud hinnapakumus olema läbipaistev ja põhjendatud.

Lõigetes 5 ja 6 kehtestatakse taotleja ja hinnapakumuste tegijate sõltumatuse nõue, mille kohaselt ei tohi nimetatud ega nende osanikud, aktsionärid, liikmed või juhtorgani liikmed omada osalust üksteise äriühingus ega kuuluda teineteise juhatusse või nõukokku.

Paragrahvi 7 kehtestatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood.

Taotlejal on kohustus teostada elluviidavad toetatavad tegevused 12 kuu jooksul toetuse taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates. Seejuures ei tohi taotleja alustada projektiga seotud tegevusi ega võtta kohustusi nimetatud tegevuste elluviimiseks enne taotluse esitamist KredExile. Erandiks on projekteerimise kulu, mis on abikõlblik alates määruse jõustumisest. Toetatavate tegevuste teostamisaja pikendamine on võimalik ühekordselt kuni 6 kuu võrra põhjendatud juhtudel taotleja avalduse alusel ja tingimusel, et projekti elluviimisel saavutatav tulemus ei halvene. Projekti all ei ole mõeldud ehitusprojekti ehitusseadustiku tähenduses.

Paragrahviga 8 kehtestatakse toetuse andmise põhitingimused.

Lõike 1 kohaselt on toetuse saamise eelduseks, et taotleja omandis olev hoone on püstitatud õiguslikul alusel ja kantud ehitisregistrisse ja sellele peab olema väljastatud kasutusluba (või vastuvõtuakt). Hoone kasutamist õiguslikul alusel väljendab ehitisregistri kanne esmase kasutuselevõtmise aasta kohta. Alates planeerimis- ja ehitusseaduse jõustumisest 22.07.1995. a toodi ehitise kasutusloa mõiste ja nõue seadusandlusesse, enne seda püstitatud ehitise korral võib kasutamise seaduslikkust tõendada ehitise vastuvõtuakt või muu samaväärne dokument, mida üldjuhul kajastab ehitisregistri kanne esmase kasutuselevõtmise aasta kohta. Kui taotleja hoonele on väljastatud ehitusluba ehitise püstitamiseks pärast 22.07.1995. a, peab olema hoonele väljastatud ka kasutusluba. Nimetatud eristamine on vajalik selleks, et mitte väljastada toetusi pooleliolevatele või ehitusloata ehitistele.

Lõike 2 kohaselt on soetatava elektritootmiseadme maksimaalne suurus kuni 200 kW ning selle planeeritud aastane tootmiskaht ei ületa tarbimiskoha viimase kolme aasta keskmist aastast elektri tarbimist. Juhul, kui tarbimiskohas on tarbimine olnud lühem kui kolm aastat, võetakse aluseks tarbimise aeg ning tarbimise puudumisel ehitusprojektis prognoositud tarbimine. Paneelid paigaldatakse lõunasuunas vahemikus ± 25 kraadi ja kaldenurgaga $15\text{--}45^\circ$. Energiatootmiseadme soetatatakse selle valmistajalt, ametlikult esindajalt või ametliku esindaja tunnustatud edasimüüjalt. Põhiosa paneele ostetakse praktikas maaletootjatelt, sedasi kindlustatakse kvaliteet ja suuremast mahust tingitud parem hind.

Päikesepaneelide valikul on oluline, mis põhimõttel neid paigaldatakse. Elektrisüsteemi valikul tuleks eelkõige lähtuda võimalikult kõrgest päikeseelementide efektiivsusest ja optimaalsest paigaldusest, mis tagab seadme pikema eluea ning madalama paigaldamishinna.

Mustus, lumi ja isegi minimaalne vari päikesepaneelil võib oluliselt mõjutada väljundvõimsust. Päikeseelektrisüsteemi enda tekitatud varjud sõltuvad paneelide installeerimisenurgast ning kahe järjestikku paikneva rea omavahelisest kaugusest. Varjude langemise juures tuleb arvestada, et varjude langemisega proportsionaalselt päikesemoodulile langeb päikesepaneeli sisemise topoloogia tõttu paneeli elektriline tootlikkus. Lisaks hooajalisusele on oluline roll Eesti kliimas süsteemi tootlikkusele ka temperatuuril ja tuulel.

Lõike 3 kohaselt on energiavõimsuse seadme paigaldamiseks ja olemasolevate süsteemidega ühendamiseks vajalik ehitusprojekt.

Lõike 4 kohaselt peab energiavõimsuse seadme paiknema hoonel või kinnistul, kus toodetud energiat tarbitakse. On äärmiselt oluline valida ja planeerida seade kohas ning viisil, mis mõjutaks vähimal määral tootlikkust.

Lõike 5 kohaselt peavad energiavõimsuse seadme müüja ja paigaldaja tagama vähemalt viie aasta pikkuse garantii kõigile komponentidele ja paigaldamistöödele. Energiavõimsuse seade peab omama CE-sertifikaati.

Lõikes 6 kehtestatakse, et energiavõimsussüsteem peab võimaldama tarbimiseks toodetud elektrienergiatoodangu andmete mõõtmist ja salvestamist.

Lõike 7 kohaselt peab energiavõimsuse seade vastama võrguettevõtja kehtestatud nõuetele. Võrku ühendatud päikeseenergiavõimsussüsteemid toodavad kogu hetkel vajamineva elektrienergia tarbijapaigaldise tarvis ning üle jääva osa annavad ära üldisesse elektrivõrku. Kui

tarbijajapalgaldise nõudlus on suurem kui süsteemi genereeritav võimsus, siis võetakse puudu jääv osa üldvõrgust. Võrku ühendatud süsteemid võivad töötada ka puhta elektrijaama põhimõttel ehk kogu toodetav elektrienergia antakse ära elektrivõrku. Enamik päikesepalgaldisi olenemata kasutusotstarbest on lahendatud sellisel viisil. Seda peamiselt tulenevalt asjaolust, et akupark eraldiseisva süsteemi jaoks tähendab ligi 50% täiendavat investeeringukulu.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetuse määr ja maksimaalne toetussumma. Omafinantseeringu määr ja maksimaalne toetussumma kehtestatakse, kuna see aitab projekti muuta taotleja jaoks n-õ enda omaks, st tagab motivatsiooni, ning seega ollakse hoolikam ka projekti realiseerimisel.

Lõike 1 kohaselt on toetuse maksimaalne määr 30% projekti abikõlblikest kuludest. Omafinantseeringu määr on seega vähemalt 70% ning selle tagamise viisile määrus piiranguid ei sea. Maksimaalne toetussumma on kuni 30 000 eurot taotleja kohta.

Lõike 2 kohaselt kehtib maksimaalne toetussumma – kokku 30 000 eurot – ka ühte kontserni kuuluvatele ettevõtjatele ja konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjatele.

Lõike 3 kohaselt kehtib vähese tähtsusega abi ülemmäär ettevõtja kohta sõltumata sellest, kas abi antakse täielikult või osaliselt kohaliku omavalitsuse üksuse, riigi või Euroopa Liidu vahenditest. Määruse nr 1407/2013 alusel antud vähese tähtsusega abi ei tohi kumuleerida riigiabiga samade abikõlblike kulude osas, kui summeerimise tulemusel ületab abi osakaal üldises grupierandi määruks või Euroopa Komisjoni otsustes sätestatud osakaalu või abisummat. Abi kumuleerimisel tuleb arvesse võtta ka põllumajandusliku vähese tähtsusega määruse (Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17)) või kalandusliku vähese tähtsusega abi määruse (Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190, 28.06.2014, lk 45–54)) alusel ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi.

Abi võib kumuleerida määruse nr 360/2012 (Komisjoni määrus (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13)) kohaselt antud vähese tähtsusega abiga kuni selles määruks sätestatud abi ülemmäärani.

Lõike 4 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel üheks ettevõtjaks ettevõtjad, mille vahel on vähemalt üks järgmistest suhetest:

- a) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike hälteenamust;
- b) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
- c) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- d) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike hälteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on punktides a–d kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu.

Lõike 5 eesmärgiks on, et oleks määrusest üheselt selge, et taotleja võimalused toetust saada sõltuvad muuhulgas sellest, kui palju ta on seni vähese tähtsusega abi saanud.

Paragrahvi 10 reguleeritakse toetuse taotlemist.

Lõikes 1 kehtestatakse, et taotlus toetuse saamiseks esitatakse KredExi kinnitatud vormil. Taotlusvorm koos lisade ja lisadokumentidega esitatakse eelistatult KredExi e-keskkonna kaudu. Lubatud on taotluse esitamine ka KredExile digitaalselt allkirjastatuna e-kirjaga. Taotluse esitamise kuupäev ei tohi olla varasem taotluste vastuvõtmise alguskuupäevast.

Lõike 2 kohaselt informeerib KredEx taotlejaid taotluste vastuvõtmise alguskuupäevast ja toetuse andmise üldtingimustest oma veebilehel vähemalt 10 päeva enne toetuse taotluste vastuvõtu algust. Juhul, kui esitatud taotluste maht ületab toetuste eraldamise eelarve, informeerib KredEx oma veebilehel toetuse taotluste vastuvõtmise peatamisest.

Paragrahvi 11 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektide ring, kellele toetus on suunatud. Ühe võimaliku taotlejana peetakse silmas ka energiaühikut ENMAKi tähenduses, mis võib tegutseda juriidilise vormina kas äriühinguna, mittetulundusühinguna, sihtasutusena või seltsinguna. Korterühistu on käsitletav taotlejana korteriomandi- ja korteriühistuseaduses sätestatud regulatsiooni läbi, mille kohaselt teostavad korteriomaniigid oma õigusi ja täidavad kohustusi korteriühistu kaudu, samuti kohaldub haldusmenetluse seadusest ja tsiviilseadustiku üldosa seadusest tulenev esindusõiguse regulatsioon.

Lõikes 2 kehtestatakse tegevusvaldkonnad, milles tegutsevad isikud toetust taotleda saavad. EMTAKi koodide puhul on lähtutud soovist saavutada maksimaalne efektiivsus. Sektor C – töötlev tööstus – on Eesti suurima elektritarbega majandusharu, kus tarbiti 2016. aastal 2,6 TWh elektrienergiat ehk 29% kogu tarbitud elektrist. Suurem elektritootmine Tallinnast ja Tartust kaugemal asuvates ettevõtetes suurendab nende autonoomsust, võib vähendada sõltuvust elektrihinna kõikumistest ning alandab püsikulusid. Koodi 551 puhul on tegu majutusasutustega. See tähendab, et tulenevalt hooajalisusest on seal elektritarve kõige suurem suvel ja kõige väiksem talvel, ehk siis sobitub päikeseenergia tootmise tsüklilisusega. Sektorites O, P ja Q on palju asutusi, mis kuuluvad avalikku sektorisse. Avalik sektor peab näitama eeskujul taastuvenergia tarbimisel, samuti on igasugune kulu vähendamine riigisektori seisukohalt oluline. Avalik-õigusliku juriidilise isikuna käsitletakse seaduse ja põhikirjakohast vastavat isikut. Kalandus- ja vesiviljelus on valdkond, millele kohalduvad erinevad riigiabi reeglid. Selle valdkonna meetmeid töötab välja ja koordineerib Maaeluministerium.

Lõikes 3 kehtestatakse säte, mille kohaselt saab toetust taotleda äriühing, kelle omandis olev hoone asub Tallinnas, vaid juhul, kui tema tegevusala on kantud EMTAKi jakku Q – kohustuslik sotsiaalkindlustus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne. Toetuse kaasnevaks eesmärgiks on toetada esmajoonelise väiksema keskmise sissetulekuga regioonides paiknevaid ettevõtteid.

Lõigetes 4–6 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejatele.

Lõike 7 kohaselt juhul, kui taotleja hoone on füüsilise ja juriidilise isiku kaasomandis, saab juriidilisest isikust omanik taotleda toetust vastavalt kinnisasja proportsionaalsele osale.

Lõikes 8 täpsustatakse kinnisasja omaniku kui toetuse taotleja mõiste sisu.

Paragrahviga 12 kehtestatakse taotleja kohustused.

Paragrahv 13 kehtestab üksikasjalikud nõuded taotlusele ja taotluse lisadokumendid.

Paragrahviga 14 kehtestatakse taotluse menetlemise kord. Menetlemise kord on tavapärase. Taotluste menetlejaks on KredEx, kellel on asjakohaste tegevuste elluviimiseks vajalik pädevus, kogemus ja väljatöötatud protseduurid ning selles ja järgnevatel paragrahvides (§-d 14–17) kehtestatav menetlemise kord tuleneb haldusmenetluse seaduses sätestatud haldusmenetluse korrast.

Paragrahviga 15 kehtestatakse taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

Paragrahviga 16 kehtestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused ja kord.

Paragrahviga 17 kehtestatakse toetuse väljamaksmise tingimused.

Paragrahviga 18 kehtestatakse aruannete esitamise tähtsajad ja kord. Toetuse saaja peab esitama KredExile kord aastas, 1. veebruariks, kolmel aastal pärast toetuse väljamakse tegemist, energiatootmiseseadme mõõdetud kuupõhised kalendriaasta energiatootmise andmed.

Paragrahviga 19 kehtestatakse toetuse tagasinõudmise alused ja kord kooskõlas riigieelarve seaduses sätestatuga.

Paragrahviga 20 kehtestatakse toetuse saaja õigused ja kohustused lähtuvalt määrusega kinnitatud nõuetest.

Paragrahviga 21 kehtestatakse KredExi kui meetme elluviija õigused ja kohustused.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vähese tähtsusega abi puudutavad sätted on Euroopa Liidu vastava regulatsiooniga kooskõlas.

4. Määruse mõjud

Päikeseelektri tootmiseseadme kasutamine toob kaasa taotleja püsikulude alanemise, kuna päikesest toodetud elektri eest, mida ise ära tarbitakse, ei pea maksma võrgutasusid, aktsiisi ja käibemaksu, mistõttu saavad näiteks ettevõtted olla selle võrra konkurentsivõimelisemad.

Majanduslikult mõistlikumad on suurema mahuga projektid, kuna mastaabisäästu tõttu on alginvesteering kW kohta väiksem.

Kui meetmest kasu saanud projektid on kõik maksimaalse võimsusega ehk 200 kW, saab toetada kokku 47 projekti. Kokku saab sel viisil paigaldada 9333 kW päikesepaneele, mis toodavad kokku 8 180 667 kWh elektrit aastas. Eeldades, et kõik projektid kasutavad maksimaalset toetuse suurust, tuleks keskmiseks projekti võimsuseks 143 kW. See tähendaks, et kogu paigaldatud võimsus on 6667 kW ja kogutoodang 5 843 333 kWh.

Analüüsis kasutatud eelduseid ja peamisi näitajaid erineva suurusega projektide korral kirjeldavad tabelid 1 ja 2.

Tabel 1. Analüüsis kasutatud eeldused

projekti maksumus	100 000 €	
toetuse osakaal	30%	
projekti kestus	1 aasta	
investeering 50–200 kW (eurot/kW)	700 €	liitumist arvestamata
investeering 10–50 kW (eurot/kW)	850 €	liitumist arvestamata
investeering 1–10 kW	950 €	liitumist arvestamata
toodang kWh max 1 kW kohta	8765 kWh	
toodang tegelik 1 kW kohta (10%)	876,5 kWh	

Tabel 2. Peamised näitajad erinevate projektide suuruste korral

	Maksimaalse toetuse korral	Maksimaalse võimsuse korral	Alla 50 kW projektide puhul
toetus eurodes	30 000	30 000	12 750
projekti maksumus	100 000	140 000	422 500
projekti võimsus kW	143	200	50
toodang projekti kohta kWh/aastas	125 214	175 300	43 825
toodang kokku kWh/aastas	5 843 333	8 180 667	4 468 431
paigaldatud võimsus kW	6667	9333	5490
kokku projekte/taotlejaid	46	46	109

Kui 2017. aastal toodeti taastuvenergiat 1612 GWh, siis maksimaalse võimaliku tulemusena lisanduks 8,2 GWh ehk 0,51%. Tõenäoliselt ei ole kõik projektid 200 kW, mistõttu ulatub lisanduv taastuvenergia 5,8 GWh-ni ehk siis kasv on 0,36% või väiksem.

CO₂ kokkuhoidu arvutada on keeruline, kuna päikeseelektri tootmise kWh ei asenda üks-üheselt olemasolevate tootmiseseadmete võimsust ega toodangut, kuna elektritoodanguga tuleb katta ka need ajad ööpäevas, kui päike ei paista ja on lauspilvisus. Lisaks ei saa eeldada, et CO₂ kokkuhoiu arvutamisel asendub päikeseelektri toodang just põlevkivist toodetud elektrienergiaga, kuna elektribörsil (bilansis) on nii kodumaised elektritootjad kui ka välisühenduste kaudu meieni jõudev elekter.

Toetust taotleavad ettevõtjad, välja arvatud määruse kohane erand, peavad asuma väljaspool Tallinna. Seega saavad toetusest kasu esmajoones väiksema keskmise sissetulekuga regioonides paiknevad ettevõtted.

Eeltoodu alusel võib tõdeda, et määruse rakendamisega kaasneb positiivne mõju majandusele, elu- ja looduskeskkonnale ning regionaalarengule. Määruse rakendamisega ei kaasne olulist mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, sotsiaalvaldkonnale, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Toetust rahastatakse riigieelarvest – 2018. aastal on selleks otstarbeks ette nähtud 1 400 000 eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu esitati EIS-i vahendusel ministeeriumitele koostöölastamiseks ning Eesti Taastuvenergia Kojale ning Eesti Päikeseelektri Assotsiatsioonile arvamuse avaldamiseks ja ettepanekute esitamiseks.

Ministeeriumid koostöölastasid eelnõu vaikimisi. Eesti Taastuvenergia Koda ja Eesti Päikeseelektri Assotsiatsioon arvamust ei avaldanud ja ettepanekuid ei esitanud.